

Jovita Pogorevc Merčnik in Damjana Jurman

Normativna ureditev in preventivna dejavnost na področju nasilja v družini v Sloveniji

Povzetek: V prispevku predstavljamo izhodišča za oblikovanje zakonodajnih okvirov na področju nasilja v družini v Sloveniji ter pomen obravnav pri posameznih organih. Ob tem prepoznavamo pomembno vlogo preventivne dejavnosti ter predstavljamo primer regionalnega izvajanja preventive v okviru Centra za socialno delo Južna Primorska. Ugotavljamo, da je tovrstno dejavnost treba sistematično in kontinuirano pripeljati do različnih ciljnih skupin, predvsem pa v vzgojno-izobraževalne institucije. V ospredje postavljamo tudi nekatere pomanjkljivosti ureditve področja nasilja v družini, ki se nanašajo na zbiranje podatkov, ki med organi, ki se ukvarjajo s to problematiko, ni povezano.

Ključne besede: zakonodaja, center za socialno delo, policija, vzgojno-izobraževalni zavodi

UDK: 343

Strokovni prispevek

Dr. Jovita Pogorevc Merčnik, docentka, Center za socialno delo Koroška, Ozka ulica 1, SI-2380 Slovenj Gradec, Slovenija; e-naslov: jovita.pogorevc-mercnik@gov.si

Mag. Damjana Jurman, Center za socialno delo Južna Primorska, Prisoje 1, SI-6000 Koper, Slovenija; e-naslov: damjana.jurman@gov.si

Uvod

V večini skupnosti pomeni eno od največjih tveganj za nasilje ravno nasilje družinskih članov, pri čemer so povzročitelji v glavnini primerov moški, žrtve pa ženske in otroci (Hoff 2009). Nasilje, ki ga povzročajo družinski člani, je pogostejše kot napadi neznancev, pa čeprav naj bi v sodobni družbi družina veljala za varno zavetje (Crowell in Burgess v Zver Makovec 2016).

Diskurz o posledicah, ki jih ima nasilje v družini za ženske in otroke, žrtve nasilja, kot tudi za same povzročitelje, je po večstoletnem obdobju definicije družinskega nasilja kot zasebne zadeve, ki je veljala v večini družb, prevzel osrednje mesto kot družbeni in zdravstveni problem z razsežnostmi na globalni ravni (Hoff 2009).

Nasilje v družini pušča številne posledice tako na telesu kot tudi na duševnem zdravju žrtev (Leskošek 2013a), ki se lahko kažejo kot tesnoba, depresija, jeza, sram, strah, slabša samopodoba in kot somatske težave, denimo z glavoboli, alergijami, nepravilnim bitjem srca, motnjami spanja, čiri ter različnimi odvisnostmi (Kodrič 2007, str. 444). V zvezi s posledicami nasilja v družini je pomemben tudi podatek, da se po končanem razmerju, kjer je bilo prisotno nasilje v družini, zdravstveno in psihično stanje oseb z izkušnjo nasilja neha slabšati, vendar se ne vrne v stanje, kakršno je bilo pred pojavom nasilja (Giles-Sims v Kodrič 2007). Kot posledico nasilja v družini je treba omeniti tudi povzročitev smrti drugi osebi kot najhujšo obliko kaznivega dejanja v kriminaliteti (Podreka 2015, str. 13).

Ugotavlja se, da je za spoprijemanje z nasiljem v družini potreben celosten pristop s poudarkom na hitrem ukrepanju, usmerjenim v podporo žrtve, na zagotavljanju njene varnosti in na delu s povzročitelji (Hrovat 2016). Za uresničevanje takega pristopa je potrebna normativna opredelitev nalog in pooblastil organov, s katerimi lahko ti navedeno zagotavljajo.

V Republiki Sloveniji obravnavo nasilja v družini ureja več zakonskih aktov in pravilnikov. V prispevku bomo predstavili področje nasilja v družini in orisali normativno ureditev ravnanja nekaterih deležnikov, ki so pomembni pri obravnavi nasilja v družini v slovenskem prostoru. Dotaknili pa se bomo tudi pomena preventivne dejavnosti.

Izhodišča za oblikovanje zakonodajnih okvirov na področju nasilja v družini

Večina sodobnih družb se zaveda pomena ustrezne zakonodaje za obravnavo nasilja v družini (Giles-Sims v Kodrič 2007, str. 444), pri čemer je pogoj za učinkovitost ukrepov sistemska obravnava, ki izhaja iz premise, da ni dovolj, da se spremenita le en zakon in pristojnost zgolj enega organa, temveč morajo biti spremembe v okviru nalog, ki jih izvajajo posamezni organi, ter ukrepi za varstvo žrtev in obravnavanje povzročiteljev usklajeni (Filipčič 2014, str. 158).

V Sloveniji je bilo zaradi pritiskov nevladnih organizacij postopno oblikovano okolje, ki je za izstop iz nasilja v družini mnogo bolj spodbudno, kot je bilo pred desetletjem. Do nastanka prve civilnodružbene organizacije leta 1989, ki je ponujala pomoč ženskam in otrokom, žrtvam nasilja, so se s to problematiko v Sloveniji ukvarjali zgolj centri za socialno delo, ki so nasilje v družini obravnavali v okviru družinske problematike. Znotraj tega modela se je odgovornost za reševanje družinskih konfliktov porazdelila med vse člane družine (Leskošek 2014; Zaviršek 1994).

V letu 2011 je Svet Evrope sprejel *Konvencijo o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima oziroma Istanbulske konvencije*,¹ ki smo jo v Sloveniji ratificirali v letu 2015. Pred njenim sprejetjem je bilo na ravni Evropske unije malo zakonskih aktov, ki so se neposredno ukvarjali z nasiljem v družini, a je bil ta pojav kljub temu zajet v priporočilih, katerih primarni cilj je bil urejanje položaja žensk v družbi ali varovanje pravic otrok, kar je že takrat nakazovalo na potrebo po inkriminiranju nasilja v družini (Filipčič 2008, str. 13).

Sprejetje *Istanbulske konvencije* državam pogodbenicam nalaga, da sprejmejo nacionalne ukrepe in uskladijo nacionalno zakonodajo, za kar so si v Sloveniji prizadevale predvsem nevladne organizacije (Leskošek 2014). V Sloveniji je pred ratifikacijo Istanbulske konvencije že bil sprejet *Zakon o preprečevanju nasilja v družini* (2008).² Ta zakon je skupaj z *Resolucijo o nacionalnem programu preprečevanja nasilja v družini 2009–2014* (2009)³ in vzpostavitevijo medinstitucionalnega sistema sodelovanja pri preprečevanju nasilja pripomogel k temu, da se ženske lažje odločajo za odhod iz nasilnega odnosa (Leskošek 2014).

Zakon o preprečevanju nasilja v družini (2016) opredeljuje pojem nasilja v družini, določa vlogo in naloge organov in organizacij pri obravnavi nasilja v družini, opredeljuje oblike nasilja v družini ter družinske člane, med katerimi se obravnava nasilje v družini. V zakonu sta določena tudi posebno varstvo in skrb v

1 V nadaljevanju bomo zanj uporabljali izraz Istanbulska konvencija.

2 V letu 2008 je bil *Zakon o preprečevanju nasilja v družini* sprejet prvič, v letu 2016 je bil sprejet *Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju nasilja v družini* (ZPND-A). V nadaljevanju bomo predstavljali vsebino in določila po noveli ZPND-A.

3 Vežano na obdobje veljavnosti predstavljene resolucije ugotovljamo, da je bil v času oblikovanja prispevka pripravljen *Predlog Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja nasilja v družini 2023–2028*, ki je bil v javni razpravi do 16. marca 2023. V času postopka sprejemanja prispevka za objavo je bila omenjena resolucija potrjena v državnem zboru.

okviru obravnave nasilja v družini za mladoletne družinske člane, starejše osebe, invalide ter osebe, ki zaradi osebnih okoliščin niso sposobne skrbeti zase.

Posebno varstvo in skrb za mladoletne družinske člane na področju obravnave nasilja v družini sta v tem delu usklajena tudi s *Konvencijo o otrokovih pravicah* (1998), ki države pogodbenice zavezuje, da z vsemi ustreznimi zakonodajnimi, upravnimi, družbenimi in vzgojnimi ukrepi varujejo otroke pred različnimi oblikami telesnega ali duševnega nasilja, poškodb ali zlorab, zanemarjanja ali malomarnega ravnanja, trpinčenja ali izkoriščanja.

Opredelitev posebnega varstva za mladoletne družinske člane v zakonodaji na področju nasilja v družini je pomembna, saj večino nasilnih dejanj nad otroki povzročajo osebe, ki jih ti poznajo (Aničić idr. 2015, str. 17).

Zakon o preprečevanju nasilja v družini (2016) posebno varstvo otrok poudari še z določilom, da se otrok šteje kot žrtev nasilja že, če je prisoten ob izvajanju nasilja nad drugim članom ali če živi v okolju, kjer se nasilje izvaja, ter tudi, da je telesno kaznovanje, ki je vsako fizično, kruto ali ponižujoče kaznovanje otrok oziroma dejanje, namenjeno kaznovanju otrok, ki ima elemente fizičnega, psihičnega ali spolnega nasilja ali zanemarjanja kot vzgojne metode, prepovedano.

Z namenom zagotavljanja celostne pomoči žrtvam nasilja ter medsebojnega obveščanja in usklajevanja nalog so bili na podlagi *Zakona o preprečevanju nasilja v družini* (2016) oblikovani pravilniki, ki organe in organizacije, ki obravnavajo nasilje v družini, zavezujejo k sodelovanju. Ti pravilniki so:

- *Pravilnik o prepovedi približevanja določeni osebi, kraju ali območju* (2014),
- *Pravilnik o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavode* (2009),
- *Pravilniki o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini* (2009),
- *Pravilnik o sodelovanju policije z drugimi organi in organizacijami pri odkrivanju in preprečevanju nasilja v družini* (2010) in
- *Pravilnik o pravilih in postopkih pri obravnavanju nasilja v družini pri izvajanju zdravstvenih dejavnosti* (2011).

K ureditvi zakonodaje na področju nasilja v družini je v letu 2008 prispevala tudi sprememba v *Kazenskem zakoniku 1* (2008), kjer je nasilje v družini oblikovano kot samostojno kaznivo dejanje. Znotraj tega je opredeljeno, da se oseba, ki v družinski skupnosti z drugo osebo grdo ravna, jo pretepa ali drugače boleče ali ponižujoče ravna, jo z grožnjo z neposrednim napadom na življenje ali telo preganja iz skupnega prebivališča ali ji omejuje svobodo gibanja, jo zalezuje, jo prisiljuje k delu ali opuščanju dela ali jo kako drugače z nasilnim omejevanjem enakih pravic spravlja v skupnosti v podrejen položaj, kaznuje z zaporom do petih let.

Kaznivo dejanje nasilja v družini je storjeno, kadar obstaja določena kontinuiteta ravnanja storilca, medtem ko je enkratni primer uporabe fizične sile zoper družinskega člana praviloma obravnavan kot katero drugo kaznivo dejanje, s čimer je zakonodajalec zblížal sociološko in kazenskopravno opredelitev nasilja v družini ter omilil razlike med tema dvema definicijama (Filipič 2014, str. 48).

Obravnavanje nasilja v družini znotraj nekaterih institucij

K obravnavi in sodelovanju na področju nasilja v družini so poleg centrov za socialno delo in pravosodja zavezani tudi policija, vzgojno-izobraževalni zavodi, zdravstveni sektor in nevladne organizacije, saj je nasilje v družini pojav, ki se ga je treba lotiti celostno. Takšna obravnava je možna le tako, da k temu pristopijo različni organi, ki imajo v zvezi s tem različna pooblastila. Iz istega razloga je na področju obravnave nasilja v družini v skladu z zakonodajo predviden tudi multidisciplinarni pristop,⁴ opredeljen v *Zakonu o preprečevanju nasilja v družini* (2016) ter *Pravilniku o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini* (2009), kjer so navedena tudi določila o sestavi, načinu dela in nalogah multidisciplinarnih timov. Cilj multidisciplinarnosti je oblikovanje koordiniranega in posledično bolj učinkovitega pristopa k obravnavi nasilja v družini (Filipčič 2014), z najpomembnejšo nalogo načrtovanja aktivnosti za povečanje varnosti žrtve nasilja in s tem za zmanjševanje tveganja za ponovitev nasilja (Milek Ogrinc 2014, str. 181–182).

V naslednjih podpoglavjih bomo predstavili glavne poudarke obravnave nasilja v družini znotraj nekaterih institucij.

Obravnavanje nasilja v družini na centrih za socialno delo

Naloge centrov za socialno delo pri obravnavi nasilja v družini (*Katalog javnih pooblastil, nalog po zakonu in storitev, ki jih izvajajo centri za socialno delo 2020*)⁵ zajemajo proučitev obvestila o zaznanem nasilju v družini, pogovor z žrtvijo, podajo informacij za zaščito žrtev, izdelavo začetne ocene ogroženosti in individualnega varnostnega načrta za žrtev ter posredovanje povratnih informacij prijavitelju/prijaviteljici nasilja.

Katalog (2020) prav tako opredeljuje naloge s povzročiteljem nasilja,⁶ v okviru katerih strokovni delavec/strokovna delavka centra za socialno delo slednjega sooča s posledicami nasilnega vedenja ter mu ponudi strokovno pomoč za spreminjanje takšnega vedenja, podporo pri sprejemanju odgovornosti za izvajanje nasilja in informiranje o možnostih za vključitev v različne oblike pomoči.

4 Ugotavljamo, da se v praksi besedna zveza multidisciplinarno sodelovanje nanaša tudi na medinstitucionalno oziroma medsektorsko sodelovanje, a njihovi pomeni niso enaki. Avtorici prispevka predlagata uporabo besedne zveze medsektorsko sodelovanje, ki je širša in obsega tako medinstitucionalno kot multidisciplinarno povezovanje. Različnih profesij ne moremo enačiti z različnimi sektorji, saj so različni strokovnjaki/strokovnjakinje (npr. psihologi/psihologinje, socialni delavci/socialne delavke, pravniki/pravnice) lahko zaposleni/zaposlene znotraj različnih institucij.

5 V nadaljevanju Katalog.

6 Podatki raziskav tako v Sloveniji kot v tujini kažejo, da so v večini primerov žrtve nasilja ženskega spola, zato bomo v povezavi z besedno zvezo povzročitelj nasilja uporabljali moško slovnično obliko, v povezavi z besedno zvezo žrtev pa žensko slovnično obliko.

Centri za socialno delo imajo v okviru javnih pooblastil za zagotavljanje posebnega varstva otrok pred nasiljem v družini možnost izreka ukrepa nujnega odvzema otroka, ki ga predpisuje *Družinski zakonik* (2017). V skladu s tem ukrepom center za socialno delo otroka staršema oziroma zakonitim zastopnikom takoj odvzame, če je izkazana tako huda ogroženost otroka, da je mogoče njegove koristi zavarovati le na takšen način.

Na centrih za socialno delo je v skladu z zakonodajo (*Zakon o socialnem varstvu 2017* in *Zakon o preprečevanju nasilja v družini 2016*) s ciljem zmanjševanja ogroženosti žrtev nasilja v družini ustanovljena interventna služba, ki v nujnih primerih nasilja v družini in v primerih ogroženosti otroka zagotavlja obravnavo zunaj poslovnega časa centrov za socialno delo (Milek Ogrinc 2014, str. 187). Interventna služba po potrebi zagotavlja tudi namestitev žrtev nasilja na varno lokacijo.

Danes imamo v slovenskem prostoru za takojšen umik žrtev iz nasilnega odnosa na voljo tri krizne centre za odrasle žrtve nasilja, ki sprejemajo polnoletne žrtve nasilja v družini z mladoletnimi otroki,⁷ ter 11 kriznih centrov za otroke in mladostnike, od tega sta dva namenjena otrokom do šestega leta starosti, devet pa otrokom od šestega do 18. oziroma 21. leta starosti (Skupnost centrov za socialno delo b. d.).

Obravnavanje nasilja v družini na policiji

Prva institucija, na katero se osebe z izkušnjo nasilja najpogosteje obrnejo po pomoč, je policija, saj se za razkritje nasilja v družini te osebe pogosto odločijo, ko je ogroženo njihovo življenje ali življenje njihovih otrok (Filipčič 2002). Takšnih primerov, ko žrtve kaznivo dejanje nasilja v družini najprej naznanijo policiji, je skoraj polovica vseh (Miklič 2014, str. 192).

Policija, ki poskrbi za prekinitev trenutne ogroženosti žrtve, je v skladu z zakonodajo, ki jo opredeljuje *Pravilnik o sodelovanju policije z drugimi organi in organizacijami pri odkrivanju in preprečevanju nasilja v družini* (2010), dolžna o zaznavi nasilja v družini obvestiti center za socialno delo ter v nadaljnji obravnavi, če je to za varnost žrtve potrebno, s centrom za socialno delo uskladiti naloge.

Policija ima tudi pristojnost, da povzročitelju nasilja ob določenih pogojih izreče ukrep prepovedi približevanja določeni osebi, kraju ali območju, ki zahteva takojšen umik povzročitelja s kraja dogajanja za čas 48 ur. Ukrep se v skladu s *Pravilnikom o prepovedi približevanja določeni osebi, kraju, območju* (2014) ter *Zakonom o nalogah in pooblastilih policije* (2017) lahko podaljša do 15 oziroma največ do 60 dni. Z ukrepom, ki povzročitelja nasilja umika od žrtve, se temu sporoča, da je njegovo ravnanje nesprejemljivo, žrtvi nasilja pa ta ukrep omogoča, da lahko, če to ne predstavlja tveganja, ostane v okolju, ki ga pozna.

⁷ Namestitev je omejena na dečke, in sicer se lahko v krizni center za žrtve nasilja skupaj z materami namestijo le dečki do 15. leta starosti.

Obravnavanje nasilja v družini v zdravstvenih organizacijah

Pomemben deležnik pri zaznavi nasilja v družini je sektor zdravstvenega varstva, za katerega so naloge in dolžnosti za obravnavo tega pojava določene v *Pravilniku o pravilih in postopkih pri obravnavanju nasilja v družini pri izvajanju zdravstvenih dejavnosti* (2011). Najpomembnejša dolžnost zdravstvenega osebja je, da ob zaznavi različnih oblik nasilja o tem obvestijo pristojne organe. Vendar pa v zdravstveni dejavnosti ugotavljajo, da v okviru njihovih obravnav ni časovno in finančno opredeljenih del, nalog ter aktivnosti, ki bi omogočali dodatno delo z žrtvami nasilja, kar zdravstveni delavci/delavke navajajo kot oviro pri prijavljanju nasilja v družini (Leskovšek 2006, str. 48).

V zdravstveni dejavnosti tudi opozarjajo, da so v zdravstveni stroki v obravnavo nasilja v družini najbolj pogosto vključeni zdravniki/zdravnice družinske medicine, ki za učinkovito delo na tem področju potrebujejo dodatna znanja in veščine. Ugotovitve kažejo, da bi tovrstna znanja zaposlenih v zdravstvu močno pripomogla k odkrivanju ogroženih otrok, saj je zanemarjanje otrok in slabo ravnanje z njimi kompleksen problem in terja sodelovanje različnih strok, kot so medicina, pravo, pedagogika, psihologija in socialno delo (Kersnik in Tušek Bunc 2006, str. 177).

Obravnavanje nasilja v družini v vzgojno-izobraževalnih zavodih

Zakonodajni okvir s *Pravilnikom o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavode* (2009) kot pomembnega deležnika pri preprečevanju nasilja v družini v obravnavo aktivno vključuje tudi vodstvene delavce/delavke vzgojno-izobraževalnih zavodov, svetovalne delavce/delavke ter vse ostale strokovne delavce/delavke v vzgoji in izobraževanju.

Izsledki raziskave na področju vzgoje in izobraževanja kažejo, da se v vzgojno-izobraževalnih zavodih ne srečujejo neposredno z nasiljem v družini, temveč predvsem s posledicami tega. V povezavi s temi izsledki je bilo v raziskavi, izvedeni med materami otrok z izkušnjo nasilja v družini v Španiji, ugotovljeno, da se pri otrocih, ki so bili navzoči ob izvajanju intimnopartnerskega nasilja, poleg psihičnih in socialnih težav pojavljajo tudi učne težave (Izaguirre in Calvete 2015, str. 58), ki jih lahko v največji meri prepoznavajo ravno v vzgojno-izobraževalnih zavodih.

V povezavi s prepoznavanjem nasilja znotraj sistema vzgoje in izobraževanja pa raziskovalci/raziskovalke opozarjajo, da je zaradi specifičnih značilnosti otrok, pojavljanja različnih oblik nasilja in tudi preostalih okoliščin potrebno poznavanje številnih značilnosti in okoliščin, znotraj katerih se pojavlja nasilje. Pri tem ugotavljajo, da imajo strokovni delavci/strokovne delavke vzgojno-izobraževalnih zavodov le redko priložnost spoznati otroka tudi z vidika, ki zadeva njegovo življenje znotraj celotne družinske dinamike, kar zanje pomeni veliko oviro pri

prepoznavanju dejanske izpostavljenosti otrok nasilju v družini (Domiter Protner 2014, str. 114).

Ugotovitve raziskav, opravljenih znotraj vzgojno-izobraževalnih zavodov, pa vendar kažejo, da so ti pomemben deležnik pri zgodnjem zaznavanju nasilja v družini. Ugotovitve ene od teh raziskav denimo kažejo, da je med dijaki in dijakinjami,⁸ ki so sicer izkazali določeno stopnjo kritičnosti do nasilja, prepoznana nekritičnost do nekaterih nasilnih ravnanj znotraj intimnopartnerskih zvez ter glede primernih ravnanj pri vzgoji otrok, kar nakazuje, da je treba s to populacijo delati v smeri doseganja ničelne tolerance do nasilnih ravnanj v družini kot tudi znotraj medvrstniških odnosov (Pogorevc Merčnik 2018). Za populacijo, vključeno v srednješolsko izobraževanje, se ugotavlja tudi, da so dijaki/dijakinje nasilju v družini izpostavljeni v večji meri, kot je uradno zabeleženih primerov na policiji in centrih za socialno delo. Med oblikami nasilja, ki jih doživlja ta skupina, pa prevladuje psihično nasilje (Domiter Protner 2014).⁹ Med učenci/učenkami osmega in devetega razreda na Reki v Republiki Hrvaški so ugotovili, da obstaja povezava med kakovostjo interakcij med družinskimi člani in medvrstniškim nasiljem. Ugotovitve raziskave so pokazale, da so otroci, ki jih starši zavračajo, pogosteje žrtve medvrstniškega nasilja, mladi, ki svoje starše doživljajo kot nadzirajoče in z njihove strani ne doživljajo pozitivnih čustev, skrbi in podpore, pa so pogosteje povzročitelji medvrstniškega nasilja (Klarin in Matešić 2014).

Preventivne dejavnosti in aktivnosti ozaveščanja na področju nasilja v družini

Sprejetje normativnih določil za obravnavo nasilja v družini zagotovo ni zadosten pogoj za prekinitev dinamike nasilja v družini, saj gre, kot izhaja že iz same besedne zveze, pri nasilju v družini za izvajanje nasilja s strani družinskih članov nad drugimi družinskimi člani znotraj zasebne sfere, kar otežuje zgodnje prepoznavanje ter odzivanje in obravnavo nasilja v družini. Obravnava nasilja v družini se namreč lahko začne šele, ko so z nasiljem v družini seznanjene pristojne institucije.

Vezano na zgoraj navedeno, želimo v tem poglavju najprej pojasniti razumevanje in uporabo dveh terminov v normativni ureditvi obravnave nasilja v družini, in sicer *preprečevanje nasilja* ter *obrnava nasilja*. Termin preprečevanje nasilja se uporablja v *Istanbulski konvenciji* in *Zakonu o preprečevanju nasilja v družini*, v ostalih podzakonskih dokumentih pa se uporablja termin obravnava nasilja. Avtorici izhajava iz razumevanja, da se termin *obrnava nasilja* nanaša na aktivnosti, ki sledijo, ko je nasilje prepoznano, termin *preprečevanje nasilja* pa na preventivno dejavnost, ki vključuje aktivnosti, s katerimi preprečujemo, da se nekaj zgodi, da do nasilja pride. Slednje ni skladno z vsebino zakonskih aktov, ki

⁸ Raziskava je bila opravljena na vzorcu 268 dijakov/dijakinj iz Šolskega centra Ravne na Koroškem in Šolskega centra Slovenj Gradec.

⁹ Raziskava je bila opravljena na vzorcu 1097 dijakov/dijakinj ter 60 strokovnih delavcev/delavk v srednjih šolah.

uporabljajo termin preprečevanje, zaradi česar je treba pojasniti, da se preventivna dejavnost, kot razumemo termin preprečevanje, lahko pojavlja v več oblikah, in sicer kot primarna preventivna dejavnost, ki se izvaja, preden se kaj zgodi, ter kot sekundarna preventivna dejavnost, ki se izvaja takrat, ko je potrebno ukrepanje (Guterman v Domiter Protner 2014). Tako je glede na vsebino zakonskih aktov v njih uporabljen termin preprečevanje nasilja treba razumeti v smislu sekundarne preventivne dejavnosti, ki glede na določila aktov pomeni tudi obravnavo. Uporaba obeh terminov v normativnih določilih je tako smiselna.

Uporaba različnih terminov v normativni ureditvi pa nas je vseeno spodbudila, da v okviru obravnave nasilja v družini razmišljamo tudi o preventivi v smislu primarne dejavnosti, pri čemer gre za aktivnosti, ki jih izvajamo z namenom, da se nekaj ne zgodi. Na potrebo po izvajanju tovrstne dejavnosti je treba opozoriti tudi zato, ker primerjava podatkov javnomnenjskih raziskav v Sloveniji iz let 2005 in 2012 kaže, da se je od sprejetja ključne zakonodaje na področju obravnave nasilja v družini občutljivost do tega pojava zmanjšala, ob tem ko se je povečala toleranca do nasilja nad ženskami ter prelaganje odgovornosti za nasilje, ki ga doživljajo, na same žrtve nasilja (Sedmak in Kralj 2014).

Iz navedenega izhaja, da je poleg zaščite žrtev nasilja v družini pomembno tudi, da poskušamo vplivati na posameznike/posameznice v smeri spreminjanja njihovih stališč do nasilnega vedenja. Stališča so celota prepričanj, čustev in vrednostnih ocen v zvezi z različnimi socialnimi situacijami in objekti, ki delujejo kot trajna pripravljenost za določen način vedenja (Babšek 2009, str. 160), zato je za spremembo vedenja nujno spreminjanje stališč. Pomemben prispevek k spreminjanju stališč so tako lahko preventivne dejavnosti, ki zajemajo delo s celotno populacijo in katerih namen je preprečevanje pojava nasilja v družini, zmanjševanje dejavnikov tveganja za ponovitev nasilja ter krepitev različnih kompetenc (Durlak 1995), ki otrokom in mladostnikom omogočajo večjo odpornost pri učinkovitem odzivanju na nasilje. Izraz preventiva namreč izhaja iz latinskega izraza *praevenire*, ki pomeni prehiteti, priti prej, pred nasprotnikom (Dekleva 1990). Preventivna dejavnost poudarja tudi raziskovanje samega pojava, njegovih posledic, vpliva varovalnih in rizičnih dejavnikov (Mezinec 2018).

Praksa kaže, da je pri izvajanju preventivnih dejavnosti na področju nasilja v družini pomembno sodelovanje centrov za socialno delo, policije, nevladnih organizacij z vzgojno-izobraževalnimi zavodi, saj so otroci in mladostniki prek teh izvajalcev/izvajalkam lažje dosegljivi. Izvajanje preventivnih dejavnosti je v slovenskem prostoru zastavljeno le v obliki projektnih aktivnosti, in ne kot kontinuirane, v sistem vključene dejavnosti.

V preventivni dejavnosti za preprečevanje nasilja v družini so dobro prakso razvili na Centru za socialno delo Južna Primorska, kjer se pri izvajanju tovrstne dejavnosti osredotočajo na socialno preventivo, ki vključuje univerzalno preventivno dejavnost, ki je koristna za vsakogar; selektivno preventivno dejavnost, ki je namenjena rizičnim skupinam, ter individualno značilno preventivno dejavnost, ki je namenjena posameznikom/družinam (Gordon 1983).

Eno izmed takšnih preventivnih dejavnosti izvajajo v okviru projekta Nasilne zveze so brez zveze (Center za socialno delo Južna Primorska 2019). Preventivne

delavnice, ki jih izvajajo v omenjenem projektu, so namenjene učencem/učenkam osnovnih šol, dijakom/dijakinjam srednjih šol in iz dijaških domov, otrokom in mladostnikom/mladostnicam, ki so nameščeni/nameščene v Kriznem centru za otroke in mladostnike Koper – Marelična hiša, ter otrokom in mladostnikom/mladostnicam, ki obiskujejo Dnevni center za otroke in mladostnike Koper – PetKA. Namen preventivnih delavnic je prepoznavanje različnih oblik nasilja, stereotipov in predsodkov v povezavi s spolnimi vlogami, ozaveščanje o nesprejemljivosti nasilnega vedenja v medosebnih odnosih in intimnopartnerskih zvezah ter prepoznavanje spletnega nasilja. V načrtovanje in izvedbo preventivnih delavnic so poleg strokovnih delavk Centra za socialno delo Južna Primorska¹⁰ vključene svetovalke Društva za nenasilno komunikacijo, enota Koper; policisti/policistke ter kriminalisti/kriminalistke Policijske uprave Koper; svetovalne delavke/svetovalni delavci; strokovni delavci/strokovne delavke s področja vzgoje in izobraževanja; psihoterapevti/psihoterapevtke; raziskovalci/raziskovalke ter umetniki/umetnice. Pri izvedbi različnih modelov preventivnih delavnic socialne preventive izvajalci/izvajalke uporabljajo sodobne pedagoške pristope, ki temeljijo na povezovanju teorije z izkustvenim učenjem, metode gledališča družbenih sprememb ter metode skupnostne umetnosti s poudarkom na tehniki digitalnega pripovedništva (Jurman in Pavkovič 2020). V okviru projekta je nastala tudi zloženka z enakim naslovom Nasilne zveze so brez zveze (Horvat idr. 2019) ter kratki film Zgodbe iz Marelične hiše (Center za socialno delo Južna Primorska 2020).

Z namenom ozaveščanja širše javnosti Center za socialno delo Južna Primorska izvaja tudi izkustveno delavnico Labirint nasilja, v okviru katere se mimoidoči/mimoidoče sprehodijo skozi maketo, ki ponazarja dinamiko nasilja, in se ob tem seznanijo z dejavniki, ki prispevajo k pojavu in ohranjanju nasilja v družini, ter z aktivnostmi oziroma ukrepi, ki prispevajo k njegovi razrešitvi (Center za socialno delo Južna Primorska b. d.).

Sklep

Prizadevanja za načrtno delovanje, da bi tako posamezniki/posameznice kot celotna družba vse oblike in vrste nasilja ustavljali, na njih opozarjali in jih preprečevali (Društvo za nenasilno komunikacijo b. d.), zahtevajo veliko vztrajnosti in odločnosti, pri čemer je Republika Slovenija postavila normativne okvire, ki se jih je treba dosledno držati in jih na posameznih področjih tudi nadgraditi.

V prispevku smo predstavili zakonodajni okvir obravnav na področju nasilja v družini v slovenskem prostoru ter pomen delovanja različnih institucij v smeri preprečevanja tega pojava.

Izhajajoč iz predstavljenega, lahko ugotovimo, da se v primeru prepoznanega nasilja v družini žrtvam in povzročiteljem nasilja v slovenskem prostoru zagotav-

¹⁰ Preventivne delavnice v okviru Centra za socialno delo Južna Primorska izvajajo strokovne delavke, ki delajo v Kriznem centru za otroke in mladostnike Koper – Marelična hiša, Kriznem centru za odrasle žrtve nasilja Južna Primorska, Regijski varni hiši Kras, ter koordinatorica za preprečevanje nasilja na Centru za socialno delo Južna Primorska.

ljata obravnava in pomoč ter da se je s sprejetjem *Zakona o preprečevanju nasilja v družini* (2016) ter drugih podzakonskih aktov nasilje v družini začelo obravnavati strukturirano in predvsem kot samostojen pojav, ki ga razumemo kot družbeni problem, in ne kot zasebno težavo družine (Medarić 2011).

Na tem mestu dodajamo, da Slovenija zakonodajne okvire na področju nasilja v družini še nadgrajuje v smeri zaščite žrtve oziroma izboljšanja njenega položaja. S spremembo *Zakona o delovnih razmerjih* (2023) je žrtev nasilja v družini upravičena tudi do posebnega varstva v delovnem razmerju, v okviru česar ji mora delodajalec omogočiti lažje usklajevanje poklicnih obveznosti in obveznosti, ki izhajajo iz urejanja zaščite, pravnih in drugih postopkov ter odpravljanja posledic nasilja v družini, prav tako je za isti namen upravičena do dodatnih petih delovnih dni plačane odsotnosti z dela v posameznem koledarskem letu.

Čeprav je bilo na področju nasilja v družini v slovenskem prostoru storjeno že veliko, ugotavljamo, da je za vzpostavitev družbe, ki nasilja ne dopušča, to področje še vedno deležno premalo pozornosti, zaradi česar moramo opozoriti na nekatere pomanjkljivosti v obravnavi nasilja v družini.¹¹

Na državni ravni še vedno nimamo centralne zbirke podatkov, kjer bi bili zbrani podatki vseh institucij, ki sodelujejo pri obravnavi nasilja v družini: centrov za socialno delo, policije, pravosodja, zdravstvenih ustanov, upravnih enot, lokalnih skupnosti, ter podatki o kadrih, ki se ukvarjajo z žrtvami, o načinih pomoči in ukrepih za različne skupine žrtev nasilja in povzročiteljev ter o tem, v kolikšni meri in s kakšnimi oblikami nasilja se srečujejo ranljive družbene skupine (Leskošek idr. 2013, str. 7–13b).

V Sloveniji tudi ni koordiniranega, računalniško podprtega enotnega registra o številu primerov nasilja v družini. Najbolj ažurno podatke na tem področju zbira policija v okviru statistike prekrškov in kaznivih dejanj (Kozmik 1999; Černič-Istenič 2003; Filipčič idr. 2004).

Navedene pomanjkljivosti nam ne omogočajo, da bi imeli jasne in pregledne podatke na področju nasilja v družini, kar bi bila podlaga za smiselno izvajanje preventivne dejavnosti. Kot smo že ugotavljali, tovrstna dejavnost poteka zgolj v okviru projektov, izkušnje z izvedenimi aktivnostmi pa smo zasledili le na ravni posamezne regije. Prepoznavamo potrebo, da bi tovrstnih aktivnosti v slovenski družbi moralo biti več, če želimo delovati v smeri oblikovanja družbe brez nasilja.

Prispevek tako zaključujemo z ugotovitvijo, da je poleg nadgrajevanja in posodabljanja normativnih določil v slovenskem prostoru potrebna tudi sistemska ureditev izvajanja socialnega preventivnega dela na področju preprečevanja nasilja v družini, ki bo omogočala sistematično in kontinuirano izvajanje tovrstnih aktivnosti. Za populacijo otrok in mladostnikov vidimo priložnost, da vzgojno-izobraževalni zavodi v kurikulumu predšolske vzgoje ter učne načrte osnovnih in srednjih šol vključujejo vsebine in procese, ki otroke in mlade ozaveščajo o nevarnostih

11 Ker v prispevku predstavljamo zgolj oris normativne ureditve področja nasilja v družini pri institucijah, na tem mestu navajamo le nekatere pomanjkljivosti. Zavedamo se, da je teh pomanjkljivosti še mnogo, med katerimi je vseeno treba omeniti desetletno obdobje, ko v Sloveniji nismo imeli resolucije ter je bilo pomanjkljivo opredeljeno delo s povzročitelji nasilja. Na nekatere pomanjkljivosti smo v opombah opozarjali skozi prispevek.

dinamike nasilja ter jim omogočajo pridobivanje večšin nenasilne komunikacije. Za ostalo, širšo populacijo, ki v prej opisani model socialne preventive ni zajeta, predlagamo kontinuirano izvajanje aktivnosti ozaveščanja o nesprejemljivosti nasilja, ki temeljijo na raziskavah in podatkih o prevalenci nasilja ter na informiranju o obstoječih oblikah pomoči za žrtve nasilja in programih za povzročitelje nasilja. Za takšen pristop kontinuiranega ozaveščanja o nesprejemljivosti nasilja in preventivnega delovanja širše javnosti na področju preprečevanja nasilja sta potrebni vzpostavitev novih služb in delovnih mest ter okrepitev povezovanja organov in organizacij, ki na tem področju delujejo v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi.

Literatura

- Aničić, K., Hrovat Svetičič, T., Hrovat T. in Sušnik A. (2015). *Nasilje nad otroki: Strokovne smernice za delo z otroki, ki doživljajo zanemarjanje in/lali nasilje*. Ljubljana: Društvo za nenasilno komunikacijo.
- Babšek, B. (2009). *Osnove psihologije: osnove sveta v nas*. Celje: Mohorjeva družba.
- Center za socialno delo Južna Primorska. (b. d.). *Interna dokumentacija*.
- Center za socialno delo Južna Primorska. (2019). *Nasilne zveze so brez zveze*. Dostopno na: https://www.youtube.com/watch?v=DIZK_sjnURc (pridobljeno 4. 10. 2022).
- Center za socialno delo Južna Primorska. (2020). *Zgodbe iz Marelične hiše*. Dostopno na: <https://www.youtube.com/watch?v=dBjB2N3f2Pk> (pridobljeno 4. 10. 2022).
- Černič Istenič, M. in Knežević, D. (ur.). (2003). *Nasilje nad ženskami ali kako doseči ničelno toleranco. Analiza strokovnih, znanstvenih in statističnih podatkov o nasilju nad ženskami v družini za Slovenijo v obdobju od 1998 do 2003*. Ljubljana: Inštitut za medicinske vede, Znanstvenoraziskovalni center SAZU.
- Dekleva, B. (1990). Preventiva – kulisa, prazen pojem, znanost, vrednota? V: B. Dekleva (ur.). *Oblike preventivnega dela: Prispevki Sekcije za preventivo delo Društva psihologov Slovenije za Posvet psihologov v Radencih*. Ljubljana: Društvo psihologov Slovenije, str. 1–12.
- Domiter Protner, K. (2014). *Zloraba otrok v družini: možnosti ukrepanja*. Ljubljana: Zavod za šolstvo.
- Društvo za nenasilno komunikacijo. (b. d.). Dostopno na: <https://www.drustvo-dnk.si/o-nasilju/kaj-je-nasilje.html> (pridobljeno 6. 6. 2023).
- Družinski zakonik*. (2017). Dostopno na: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7556> (pridobljeno 4. 6. 2023).
- Durlak, J. A. (1995). *School-based prevention programs for children and adolescents*. Thousand Oaks, London, New Delhi: Sage Publications.
- Filipčič, K. (2002). *Nasilje v družini*. Ljubljana: Bonex.
- Filipčič, K., Zaviršek, D., Mežnar, Š., Šugman, K., Končina Peternel M., Habjan, V. (2004). *Strokovna izhodišča s predlogi rešitev za sistemsko ureditev varstva pred nasiljem v družini*. Ljubljana: Inštitut za primerjalno pravo pri Pravni fakulteti v Ljubljani.
- Filipčič, K. (2008). *Zakon o preprečevanju nasilja v družini. Uvodna pojasnila*. Ljubljana: GV Založba.
- Filipčič, K. (2014). Zakonodaja na področju preprečevanja nasilja v družini v Sloveniji. V: Š. Veselič, D. Horvat in M. Plaz (ur.). *Priročnik za delo z ženskami in otroki z izkušnjo nasilja. Izdaja ob 25. obletnici delovanja Društva SOS telefon*. Ljubljana: Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja, str. 157–173.

- Gordon, R. (1983). An operational classification of disease prevention. *Public Health Reports*, 98, št. 2, str. 107–109.
- Hoff, L. A. (2009). *Violence and abuse issues*. London, New York: Routledge.
- Hrovat, T. (2016). Delo s povzročitelji nasilja. *Socialno delo*, 55, št. 1/2, str. 87–94.
- Hrovat, T., Kokot, B., Žitko, M., Prelesnik Korošic, N., Kovač, V., Rončel, I., Čigon, L., Peršič, J., Štule, P., Rogelja Majerič, D., Stropnik Vičič, N., Jurman, D., in Ficko, K. (2019). *Nasilne zveze so brez zveze*. Koper: Center za socialno delo Južna Primorska.
- Izaguirre, A. in Calvete, E. (2015). Children who are exposed to intimate partner violence: Interviewing mothers to understand its impact on children. *Child Abuse and Neglect*, 48, str. 58–67.
- Jurman, D. in Pavkovič, T. (2020). Naslavljanje spletnega nasilja s pomočjo tehnike digitalnega pripovedništva: projekt Nasilne zveze so brez zveze: primeri dobrih praks s področja pedagogike. V: K. Ermenc, M. Govekar Okoliš, K. Jeznik in N. Breznikar (ur.). *Vplivi sodobnih tehnologij na učenje in izobraževanje. Pedagoško-andragoški dnevi. Program s povzetki*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete v Ljubljani, str. 18–20.
- Katalog javnih pooblastil, nalog po zakonu in storitev, ki jih izvajajo centri za socialno delo*. (2020). Dostopno na: <https://www.scsd.si/katalogi/katalog-javnih-pooblastil/> (pridobljeno 4. 6. 2022).
- Kazenski zakonik*. (2008). Dostopno na: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2008-01-2296> (pridobljeno 3. 12. 2022).
- Kersnik, J. in Tušek Bunc, K. (2006). Trpinčenje otrok v ambulanti zdravnika družinske medicine. V: J. Balažic in P. Kornhauser (ur.). *Zloraba in nasilje v družini in družbi. XII. Spominsko srečanje akademika Janeza Milčinskega*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Medicinska fakulteta, str. 169–178.
- Klarin, M. in Matešič, S. (2014). Vršnjačko nasilje medu adolescentima u kontekstu roditejskog ponašanja. *Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja*, 50, št. 1, str. 81–92.
- Kodrič, B. (2007). Etiologija, dinamika in posledice nasilja v družini. *Socialna pedagogika*, 11, št. 4, str. 429–452.
- Konvencija o otrokovih pravicah*. (1989). Dostopno na: <https://www.varuh-rs.si/pravni-temelji-cp/ozn-organizacija-zdruzenih-narodov/konvencija-o-otrokovih-pravicah/> (pridobljeno 12. 10. 2022).
- Kozmik, V. in Dobnikar, M. (ur.). (1999). *Dosje: Nasilje nad ženskami*. Ljubljana: Urad Vlade Republike Slovenije za žensko politiko, Društvo SOS telefon, Feministično informacijsko kulturno središče, Društvo za nenasilno komunikacijo.
- Leskošek, V. (2013a). Vpliv nasilja na zdravje žensk. V: E. Leskovšek, M. Antič, I. Selišnik, K. Filipčič idr. (ur.). *Nasilje nad ženskami v Sloveniji*. Maribor: Založba Aristej, str. 101–116.
- Leskošek, V., Antič Gaber, M., Selišnik, I., Filipčič, K., Urek, M., Matko, K., Zaviršek, D., Sedmak, M. in Kralj, A. (2013b). *Nasilje nad ženskami v Sloveniji*. Maribor: Aristej.
- Leskošek, V. (2014). Razvoj dela na področju nasilja nad ženskami v Sloveniji. V: Š. Veselič, D. Horvat in M. Plaz (ur.). *Priročnik za delo z ženskami in otroki z izkušnjo nasilja. Izdaja ob 25. obletnici delovanja Društva SOS telefon*. Ljubljana: Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja, str. 33–48.
- Leskovšek, E. (2006). Socialnomedicinski vidiki nasilja v družini. V: J. Balažic in P. Kornhauser (ur.). *Zloraba in nasilje v družini in družbi. XII. Spominsko srečanje akademika Janeza Milčinskega*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Medicinska fakulteta, str. 44–450.
- Medarič, Z. (2011). Domestic violence against women in Slovenia: A public problem? *Revija za socialnu politiku*, 18, št. 1, str. 25–45.

- Mezinec, N. (2018). Vloga pedagoških delavcev v preventivi pred spolnimi zlorabami. *Socijalna pedagogika*, 22, št. 1/2, str. 119–140.
- Miklič, N. (2014). Pristojnosti Policije na področju preprečevanja nasilja v družini. V: Š. Veselič, D. Hrovat in M. Plaz (ur.). *Priročnik za delo z ženskami in otroki z izkušnjo nasilja*. Ljubljana: Društvo SOS telefon za ženske žrtve nasilja, str. 190–198.
- Milek Ogrinc, M. (2014). Pristojnosti centrov za socialno delo na področju preprečevanja nasilja v družini. V: Š. Veselič, D. Hrovat in M. Plaz (ur.). *Priročnik za delo z ženskami in otroki z izkušnjo nasilja*. Ljubljana: Društvo SOS telefon za ženske žrtve nasilja, str. 175–189.
- Podreka, J. (2015). *Nevarnost intimnopartnerskega nasilja podcenjujemo in ne ukrepamo dovolj odločno*. Dostopno na: <http://metadekleta.metinalista.si/jasna-podreka-nevarnost-intimnopartnerskega-nasilja-podcenjujemo-in-ne-ukrepamo-dovolj-odlocno/> (pridobljeno 14. 6. 2020).
- Pogorevc Merčnik, J. (2018). Nekatera stališča koroških dijakov do nasilja v družini. *Javno zdravje*, 2, št. 2, str. 2–8.
- Pravilnik o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavode*. (2009). Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV9804> (pridobljeno 27. 6. 2022).
- Pravilnik o pravilih in postopkih pri obravnavanju nasilja v družini pri izvajanju zdravstvene dejavnosti*. (2011). Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV10303> (pridobljeno 4. 10. 2023).
- Pravilnik o prepovedi približevanja določeni osebi, kraju ali območju*. (2014). Dostopno na: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV5576> (pridobljeno 23. 5. 2022).
- Pravilnik o sodelovanju policije z drugimi organi in organizacijami pri odkrivanju in preprečevanju nasilja v družini*. (2010). Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV9886> (pridobljeno 4. 6. 2022).
- Pravilnik o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini*. (2009). Dostopno na: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV9598> (pridobljeno 3. 2. 2020).
- Predlog Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja nasilja v družini 2023–2028*. (2023). Dostopno na: <https://www.gov.si/novice/2023-03-03-v-javni-razpravi-resolucija-o-preprecevanju-nasilja-v-druzini/> (pridobljeno 23. 6. 2023).
- Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja nasilja v družini 2009–2014*. (2009). Dostopno na: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200941&stevilka=1987> (pridobljeno 7. 6. 2022).
- Sedmak, M. in Kralj, A. (2014). Povečanje tolerancije prema nasilju nad ženama u privatnoj sferi: promjene u slovenskom javnom mnijenju između 2005. i 2012. godine. *Revija za sociologiju*, 44, št. 1, str. 31–58. Dostopno na: http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=195006 (pridobljeno 6. 5. 2023).
- Skupnost centrov za socialno delo. (b. d.). Dostopno na: <https://www.scsd.si/centri-za-socialno-delo/> (pridobljeno 3. 6. 2023).
- Zakon o delovnih razmerjih*. (2023). Dostopno na: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2023-01-3325> (pridobljeno 4. 4. 2024).
- Zakon o nalogah in pooblastilih policije*. (2017). Dostopno na: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO6314> (pridobljeno 3. 5. 2023).
- Zakon o preprečevanju nasilja v družini*. (2016). Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5084> (pridobljeno 5. 4. 2023).
- Zakon o ratifikaciji evropske konvencije o uresničevanju otrokovih pravic*. (1999). Dostopno na: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/1999-02-0082?op=1999-02-0082> (pridobljeno 6. 4. 2023).

- Zakon o ratifikaciji Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima.* (2015). Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pisweb/pregledPredpisa?id=ZAKO6703> (pridobljeno 2. 9. 2023).
- Zaviršek, D. (1994). *Ženske in duševno zdravje: o novih kulturah skrbi*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
- Zver Makovec, M. (2016). Izzivala me je. *Socialno delo*, 55, št. 1/2, str. 77–86.

Jovita POGOREVC MERČNIK (Centre for social work Koroška, Slovenia)

Damjana JURMAN (Centre for social work Južna Primorska, Slovenia)

LEGISLATION AND PREVENTIVE ACTIVITY IN THE FIELD OF DOMESTIC VIOLENCE IN SLOVENIA

Abstract: In the paper is first presented starting points for the development of legislative frameworks in the field of domestic violence in Slovenia and presented the importance of treatment by individual institutions. At the same time is recognised the important role of preventive activity in this area and presented an example of regional implementation within the Centre for Social Work South Primorska. We find that such activities need to be systematically and continuously included in various target groups of people, and especially in educational institutions. There are also exposed some of the shortcomings in the area of domestic violence relating to the collection of data in the studied area, between institutions, that are dealing with this issue unrelated.

Key words: regulations, centre for social work, police, educational institutions

Email for correspondence: jovita.pogorevc-mercnik@gov.si